
AOW-hiaat en arbeidsongeschiktheid bij zelfstandigen

Ronde tafel Tweede Kamer 29 oktober 2020

Samenvatting

De keuze van de overheid om de AOW leeftijd te verhogen, heeft problemen veroorzaakt voor groepen burgers. Lange termijn arrangementen die zij hadden getroffen met het oog op inkomenszekerheid, voldeden daardoor opeens niet meer. Veel zelfstandigen hebben een arbeidsongeschiktheidsverzekering afgesloten met een bepaalde eindleeftijd. Soms aansluitend op de destijds geldende AOW-leeftijd, maar soms ook een eerdere datum. Men is verzekerd tot die einddatum. Door de verhoging van de AOW leeftijd is er voor mensen een potentieel inkomensgat ontstaan. Dit is het 'AOW hiaat'. Diegenen die arbeidsgeschikt zijn kunnen langer doorwerken en zich eventueel voor die periode bijverzekeren om dat gat te dichten. Degenen die bij het ingaan van de verhoging reeds ziek of arbeidsongeschikt waren, kunnen echter zelf niet meer zorgen voor inkomenscontinuïteit. Voor deze groep zonder eigen handelingsperspectief ligt de verantwoordelijkheid bij de overheid. De OBR is daarvoor bedoeld.

Dit is een uitgave van het
Verbond van Verzekeraars
Bordewijklaan 2
Postbus 93450
2509 AL Den Haag

De verhoging van de AOW leeftijd raakt twee verschillende groepen. Eén groep kan zelf iets regelen om dit politieke besluit op te vangen. De andere groep kan zijn situatie niet meer verbeteren en is door dit overheidsbesluit in de problemen gekomen.

1. Nog niet ziek: verlengen verzekering, of andere faciliteiten

Vooropgesteld: vanuit de meesten zullen gewoon langer doorwerken zoals ook de bedoeling was van de stijgende AOW leeftijd. Voor die groep is er dus in principe geen probleem. Om het risico af te dekken dat ze in de periode tussen het aflopen van de oorspronkelijke AOV dekking en de nieuwe ingangsdatum van de AOW ziek worden, kunnen zij besluiten de dekking te verlengen. Die groep zelfstandigen is zeer divers.

Een deel van de zelfstandigen had al voor de verhoging van de AOW-leeftijd een andere, eerdere AOV-eindleeftijd. Daar bestaan meerdere redenen voor. Soms heeft dat te maken met de bewuste financiële planning van werkenden die eerder willen stoppen met werken, verwachten op een bepaalde leeftijd over voldoende kapitaal te beschikken (bijvoorbeeld door verkoop onderneming) of inkomen van een partner etc. Ook zijn er verzekerden met een lagere eindleeftijd omdat zij een zwaar beroep hebben dat dit niet op een verantwoorde wijze tot de AOW-leeftijd uitgeoefend kan worden. Voor deze klanten is de situatie beperkt veranderd door de verhoging van de AOW-leeftijd, zij hadden reeds een periode te overbruggen tussen het huidige beroep en de AOW-leeftijd. Deze periode wordt wel wat langer.

Een grote groep verzekerden had echter een AOV-eindleeftijd die wel aansloot bij de verwachte AOW-leeftijd. Deze groep had dus nog geen 'overbruggingsplan' voor de periode tussen de AOV en de AOW.

Bij het verhogen van de AOW-leeftijd hebben verzekeraars al deze groepen klanten geïnformeerd over de impact van het kabinetsbeleid en de risico's van het inkomenshiaat. Verzekeraars hebben hun klanten waar mogelijk een aanbod gedaan om de dekking zodanig te verlengen dat deze weer aansloot op de verwachte AOW-leeftijd. Zo'n 72% van de verzekerde zelfstandigen heeft zo'n aanbod gekregen. Na deze eenmalige actie informeren verzekeraars hun klanten ook doorlopend jaarlijks over hun mogelijke AOW hiaat. Op dit moment heeft al 39% van de verzekerde zelfstandigen een AOW-eindleeftijd *hoger* dan 65 jaar. Het is de verwachting dat dit percentage de komende tijd zal blijven stijgen. Het is lastig te zeggen of dit percentage toereikend is. Lang niet iedere zelfstandigen zal zoals gezegd behoefte hebben aan de verlenging van de dekking, bijvoorbeeld omdat ze (al eerder) hebben besloten eerder te stoppen met werken, of omdat ze over voldoende kapitaal of partnerinkomen beschikken.

Door de naderende verplichtstelling als gevolg van het advies van de Stichting van de Arbeid is iedereen straks verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid tot aan AOW leeftijd. Alle werkenden die nog arbeidsgeschikt zijn, zijn dan volledig gedekt en hebben dus ook geen AOW-hiaat meer.

2. Al ziek of arbeidsongeschikt: OBR enige optie naast eigen middelen.

Bovenstaande oplossingen zijn er niet voor de groep die al is uitgevallen door ziekte of arbeidsongeschiktheid. Ook de verplichte (publieke) verzekering zal hen niet baten. Deze groep kan in de problemen komen. Hun verzekering is al tot uitkering gekomen. Deze eindigt op de leeftijd die is afgesproken en waar de premie op was gebaseerd. Na aflopen van de gefinancierde uitkeringsperiode hebben ze dus geen inkomen meer. Sommigen kunnen dat gat opvangen. Bijvoorbeeld omdat ze ook verzekerd inkomen uit andere bron hadden (een vast dienstverband en dus uitkering), vermogen of partnerinkomen. Er is ook een groep die zelf niet in vervangend inkomen kan voorzien. Voor hen is de Overbruggingsregeling (OBR) bedoeld. Deze kent echter vrij strenge criteria. De inrichting en ruimhartigheid van de OBR is naar ons inzicht een kwestie van politieke keuzes.